

ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ

Α'

Ἦτο παραμονή τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ 186...

Ὁ Γεώργης, μικρὸς δωδεκαετῆς ὑπρέτης τοῦ κυρίου Λευκοπούλου, ἦτο κατάκοπος ἐκ τῆς προσθέτου ἐργασίας, ἣν εἶχεν ἀπαιτήσει ἢ ἔκτακτος καὶ πολυάσχολος ἡμέρα.

Ἀφοῦ ἔτριψε καὶ ἐκαθάρισε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης καὶ τὰ σκεύη τῆς οἰκίας, ἐπιμελέστερον τοῦ συνήθους, ἀφοῦ ἐβόηθησεν, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς νοημοσύνης του, τὴν οἰκοδέσποιαν εἰς παρασκευὴν τῶν γλυκυσμάτων τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἀφοῦ ἐκόμισεν ἱκανὰ ἐξ αὐτῶν πινάκια εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τῆς οἰκίας, ἀφοῦ τέλος ἐστρωσε τὴν ἐσπέραν τὴν τράπεζαν τοῦ δείπνου, καὶ ἐδείπνησε καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν περισσευμάτων, καὶ ἔπλυε τὰ πινάκια, ἐκάθισε κεκμηκῶς εἰς μίαν γωνίαν τοῦ μαγειρείου.

Ἦτο προδήλως μελαγχολικός· οὐδὲ κατῶρθον νὰ φαιδρύνωσι τὴν μορφήν του αἱ ὀλίγαι δεκάραι, ἃς εἶχε συλλέξει παρὰ τῶν γνωρίμων τοῦ οἴκου, ὡς κόμιστρα τῶν γλυκυσμάτων του, καὶ ἃς αὐτομάτως ἤρθιμι διὰ τῶν μικρῶν του χειρῶν ἐντὸς τῶν θυλακίων τῆς περισκελίδος του. Ἄν τις τὸν ἤρώτα τὴν σιγμὴν ἐκείνην τὸ αἶτιον τῆς δυσθυμίας του, οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ ἤξευρε τί ἀκριβῶς ν' ἀποκριθῆ. Ἦκουεν εἰς τὴν ἐγγύς αἰθουσαν σαλπίζοντα καὶ τυμπανίζοντα καὶ θορυβοῦντα τὰ παιδιὰ τῆς οἰκογενείας παρ' ἣ ὑπῆρτε, ἅτινα εἶχον λάβει προκαταβολικῶς τὰ δῶρά των, πρὶν ἢ εἶτι ἀνατείλῃ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους· ἀλλ' ἡ μικρὰ του καρδιά δὲν συνεσκίρτα πρὸς τὰ σκιρτήματά των. Εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν γονάτων του, κομμὸν καινουργῆ πῖλον, ὃν εἶχεν χαρίσει εἰς αὐτὸν ἡ κυρία του πρὸ μικροῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἡ θεὰ δὲν ἴσχυε νὰ ἱλαρύνῃ τὸ πρόσωπόν του.

Τί εἶχεν; Ἐνθυμεῖτο τὴν μικρὰν νηπιακὴν του ἡλικίαν καὶ τὸν πατρικὸν αὐτοῦ οἶκον.

Υἱὸς πτωχοῦ κορινθίου χωρικοῦ, μὴ ἐπαρκούντος εἰς συντήρησιν συζύγου καὶ τριῶν τέκνων— αὐτοῦ καὶ δύο κορασίδων, — εἶχεν ἐμισθωθῆ, ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν ἐτησίως, εἰς ἀθηναίων ἐπιχειρηματίαν, ὅστις ἀπὸ πωλητοῦ φωσφόρων μετέβαλλεν αὐτὸν ἐναλλάξ εἰς καθαριστὴν ὑποδημάτων ἢ κομιστὴν ὀφωνίων. Αἱ ἡμερησῆαι εἰσπράξεις τοῦ μικροῦ Γεώργη, ὅσον πενιχραὶ καὶ ἂν ἦσαν, θὰ ἤρχουν ἴσως, οὐχὶ νὰ παχύνωσιν ἀλλὰ νὰ θρέψωσι κἂν αὐτόν, ἂν δὲν ἐπάχυνον τὸ βαλάντιον τοῦ αὐθέντου του, ὅστις ἀντ' αὐτῶν τῷ ἐχορήγει μεγαλοδῶρως δύο τεμάχια ξηροῦ ἄρτου καθ' ἐκάστην, ἄρτυόμενα δι' ἔλαιων μὲν

ἢ τυροῦ ἀναλόγως τῆς ἡμέρας, ὡσάντις ὑπελάμβανεν ἐπαρκῆ τὴν εἰσπραξίν τοῦ μικροῦ κορινθίου, διὰ βραπισμάτων δὲ καὶ ὕδρων, ὡσάντις τῷ ἐφαινετο γλισχρον τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας τοῦ παιδός.

Τρία ὄλα ἔτη ἔζησεν οὕτω ὁ ταλαίπωρος Γεώργης, πεινῶν καὶ γυμνητεῶν, φρικῶν ὑπὸ βίγους τὸν χειμῶνα καὶ περιφέρων ἀσκεπῆ τὴν κεφαλὴν του τὸ θέρος ὑπὸ τὸν φλογερὸν ἥλιον τῶν Ἀθηνῶν, κοίτην του ἔχων τὴν γωνίαν ῥυπαροῦ ὑπογείου, καὶ συντρόφους του νυκτερινούς, πλὴν δύο ἄλλων ὁμοίων τοῦ ἀτυχῶν πλασμάτων, ποντικούς ὑπερμεγέθεις, οἵτινες οὐχὶ σπανίως ἀπεθρᾶσύνοντο νὰ τρωγαλίσωσι τὴν μικρὰν αὐτοῦ πτέρναν, ὡσάντις ὁ γάτος τοῦ οἴκου εἶχεν ἄλλας ἀσχολίας ἐπὶ τῶν γειτονικῶν ὀρόφων.

Καὶ δὲν ἤρκεσαν αὐτά. Ἡμέραν τινα ὁμηλιζ συμπατριώτης, νήλυς ἐκ Κορίνθου, τοῦ ἔφερε τὴν μαύρην εἰδήσιν ὅτι αἱ δύο μικραὶ του ἀδελφαὶ ἀπέθανον αἴφνης ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος ἐξ εὐλογίας, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ του, παράφρων σχεδὸν ἐκ τῆς λύπης, κατέκειτο βαρέως νοσοῦσα. Δὲν ἐπρόφθασε νὰ κλαύσῃ τὰς ἀδελφάς του, τὰς ὁποίας τόσον ἠγάπα ὁ πτωχὸς καὶ τοσάντις εἶχε νανουρίσει, ὅταν ἦσαν βρέφη, καὶ νέον ἀπὸ τῆς πατρίδος μῆνυμα τοῦ ἀνηγγεῖλεν, ὅτι κακὴ ὥρα εὔρε τὸν πατέρα του. Διεσκέδαζε, τοῦ εἶπον, κυριακὴν τινα μετ' ἄλλων συντρόφων· τὴν διασκέδασιν παρηκολούθησαν ἔριδες, τὰς ἔριδας πυροβολισμοί, καὶ μία σφαῖρα τυχαία τὸν εὔρεν εἰς τὸ στήθος. — Καὶ ἡ μήτηρ του; ἠρώτησεν ὁ ἀτυχὴς παῖς. Κατάκοιτος πάντοτε.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ὑπῆγεν ὁ Γεώργης εἰς τὴν ἀγορὰν, οὐδὲ μετεκόμισεν ὀφώνια. Ἐκλαυσεν ὄλην τὴν νύκτα εἰς τὴν κοίτην του, ἐσπόγγισε τὸ πρᾶϊ τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι δὲν ἐτόλμα νὰ κλαύσῃ πρὸ τοῦ αὐθέντου του, καὶ λαβὼν τὸν κάλαθόν του ἔφυγε μακρὰν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐκεῖ ἐκάθισε παράμερα καί.. ἐκλαυσεν, ἐκλαυσεν. Ἦξευρεν ὅτι τὸ ἐσπέρας θὰ ἐδέρετο, ἂν ἐπέστρεφε μὲ κενὰς τὰς χεῖρας. Ἄς ἐδέρετο. Τί τὸν ἔμελε;

Δὲν παρῆλθε καιρὸς πολὺς, καὶ εἶδεν αἴφνης ὁ Γεώργης μίαν πρᾶϊαν ἐμφανιζομένην ἐνώπιόν του τὴν γραῖαν θεῖαν του, ἀδελφὴν τοῦ πατρός του, τὴν κυρὰ Βαγγελῆν.

— Καὺμένο παιδί! τοῦ εἶπε, καὶ τὸν περιεπτύχθη, κατὰφλοῦσα μετὰ δακρῶν τὴν ἀκτένιστον κεφαλὴν του. Παντάρφανο ἀπόμεινς· πᾶει κ' ἡ μάνα σου!

Καὶ τὸν ἐσφιγξεν εἰς τὴν ἀγκάλην της τόσον, ὥστε ὁ Γεώργης δὲν εὔρεν ἀναπνοὴν διὰ νὰ κλαύσῃ.

— "Ελα, πάμε! προσέθηκε.

— Πού θά πάμε, θεία, ἤρώτησεν ὁ ὄρφανός.
"Στὴν Κόρθο;

Κ' ἐσκίρτησεν ἡ καρδιά του.

— "Ὅχι, Γιωργάκη μου, θάρης νὰ καθίσης
μαζύ μου.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν μισθωτὴν τοῦ παιδός,
ὅστις προσέβλεπεν ἀπαθῆς τὰ γινόμενα,

— Τὸ παιδί τὸ παίρω, εἶπε. Σοῦ χαρίζομε
καὶ τὸ νοίκι τῆς χρονιάς, κ' ἐξοφλοῦμε.

Διενόηθη ἐκεῖνος πρὸς στιγμὴν ν' ἀντιστῆ. Εἶ-
χεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ γράμμα τοῦ συμβολαίου.
Ἡ δουλεία τοῦ Γεώργη ἔληγε μετὰ δύο ἔτη.
Ἄλλὰ—τί τὸν ἤθελε πλέον—ἐσκέφθη, τὸν ὄρφα-
νόν; Ἡ λύπη καὶ τὰ κλαύματα δὲν θά τοῦ ἀφι-
νον ὄρεξιν νὰ ἐργάζηται.

Καὶ ἀπήντησε σχεδὸν ἀμέσως,

— "Ὅσο γι' αὐτό, χάρι μοῦ κάνεις, κυρά. Δὲν
εἶνε προκοπὴ ἀπ' τὸ παιδί. Οὐδὲ τὸ ψωμί του δὲ
βγάζει. Ἄς πάη 'ς τὸ καλό.

Οὕτως ὁ Γεώργης κατόκησεν ἐπὶ τινα χρό-
νον μετὰ τῆς ἀγαθῆς του θείας, ἧτις περισυναγα-
γοῦσα τὴν πενιχρὰν κληρονομίαν τοῦ παιδός,
ὅσην ἀπέτελεσεν ἡ πώλησις τῶν οἰκιακῶν σκευῶν,
ἐνός καχεκτικῷ ἵππαρίου καὶ ἐνός χωλοῦ ὄνου,
ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ κυττάξῃ, ὡς ἔλεγε,
τὸν ἀνεψιόν της.

Πλὴν πῶς νὰ τὸν κυττάξῃ, πῶς νὰ τὸν θρέ-
ψῃ καὶ νὰ τραφῇ καὶ αὐτὴ ἐκ τῶν ὀλίγων κερ-
μάτων, ἅτινα ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς ἐκ Κορίνθου;
Πολὺ περὶ τούτου ἐσκέφθη ἡ θεία, διότι ἦτο φρό-
νιμος καὶ νοήμων γυνὴ ἡ κυρά Βαγγελῆ. Ἄλλ'
ἡ σκέψις της δὲν ἐγένετο δυστυχῶς χρήματα,
καὶ διὰ τοῦτο μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐκείνη μὲν
ἐμισθοῦτο ἐπιστάτρια εἰς σχολὴν κορασιῶν, ὁ δὲ
Γεώργης ὑπηρετῆς παρὰ τῷ κ. Λευκοπούλῳ.

— "Ἦθελα, γυιέ μου, νὰ σὲ μάθω καὶ λίγα
γράμματα, εἶπεν εἰς αὐτὸν ἡ καλὴ γραῖα· ἀλλ'
ἄς τ' ἀφήσω μ' αὐτὰ γιὰ παραπέρα· τώρα πρέπει
νὰ πιάσης ἐπάνω σου λίγο κρέας, γιὰ νὰ μὴ..

Δὲν κατώρθωσε νὰ περάνῃ τὴν φράσιν της·
τὴν ἐπιῆξαν οἱ λυγμοί, καὶ ἀπεχαίρεταις τὸν ἀ-
νεψιόν της σπογγίζουσα τοὺς καταπεπονημένους
ἐκ τῶν δακρύων ὀφθαλμούς της.

Β'

Ἦτο λοιπὸν ὁ Γεώργης μελαγχολικός τὴν
παραμονὴν τῆς 1 Ἰανουαρίου 186., διότι ἐν-
θυμεῖτο τὰ παλαιὰ του: τὴν παιδικὴν ἡλικίαν
του, τὴν πατρικὴν του καλύβην ἐν Κορίνθῳ, τὸν
ἀδικοθάνατον πατέρα του, ὅστις τοῦ ἔδιδε πάν-
τοτε αὐτὴν τὴν ἡμέραν τὴν εὐχὴν του κ' ἐν ζῆ-
γος καινουργῶν σανδαλιῶν, τὴν ἀγαπητὴν του
μητέρα, ἧτις τὸν ἐφίλει, τὸν ἐφίλει τὴν πρωτοχρο-
νίαν καὶ τὸν ἐσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της
λέγουσα:

— Νὰ μοῦ ζήσης, παιδί μου· νὰ ζήσης πο-
λύ, πολὺ, καὶ νὰ μοῦ κλείσουν τὰ χεράκια σου
τὰ μάτια μου.

Δὲν τὴν ἤκουσεν ὁ Θεὸς τὴν πτωχὴν· τοῦ
Γεώργη της τὰ χεράκια ἐκαθάριζον τὰ λασπω-
μένα ὑποδήματα τῶν Ἀθηναίων, ὅτ' ἐκείνη ἀπέ-
θνησκεν.

Ἐνθυμεῖτο ἀκόμη τὰς μικρὰς του ἀδελφάς,
μικροτέρως αὐτοῦ, τὰς ὁποίας συνώδευεν εἰς τὴν
ἐκκλησίαν, ἀπὸ βαθέος ὄρθρου τοῦ νέου ἔτους,
καὶ ὧν ἐκάστην ἐφίλευεν ἐπιστρέφων ἀνὰ μίαν
κουλοῦραν, ἣν ἠγόραζεν ἐκ τῶν ὀλίγων φιλοδω-
ρημάτων, ἅτινα εἶχε συλλέξει πρὸ μιᾶς ἐβδομά-
δος, ψάλλων τὰ χριστοῦγεννα εἰς τοὺς συγγενεῖς.

Ἐνθυμεῖτο τέλος—καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ νεωτάτη
του λύπη—τὴν γραῖαν θείαν του, ἧτις ἀπὸ δέ-
κα ἡδὴ ἡμερῶν κατέκειτο ἀσθενής ἐν τῷ νοσο-
κομείῳ.

Ἐσπέραν τινὰ βροχερὰν τοῦ χειμῶνος τὴν
ἔστειλεν ἡ διευθύντρια νὰ συνοδεύσῃ μίαν τῶν
μαθητριῶν, καὶ ἡ ἀσθενής γραῖα ἐπανήλθεν εἰς
τὸ σχολεῖον πυρέσσουσα.

Τίς εἶχεν ὄρεξιν, καὶ καιρὸν καὶ τόπον νὰ τὴν
νοσηλεύσῃ! Τὴν ἔστειλαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Τί
νὰ τὴν κάμουν;

Ὁ Γεώργης ἐνθυμήθη, ὅτι εἶχε τρεῖς ἡμέρας
νὰ τὴν ἰδῆ, τὴν θείαν Βαγγελῆν, καὶ λαβὼν ἄ-
δειαν μιᾶς ὥρας παρὰ τῶν κυρίων του ἐδραμεν
εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Ἦθελε νὰ εὐχηθῆ περαστι-
κὰ καὶ καλὸν τὸν νέον χρόνον εἰς τὴν ἀγαθὴν
γραῖαν, ἠσθάνετο δὲ ὁ ἔφημος παῖς καὶ τὴν ἀνάγ-
κην θερμῶν τινῶν φιλημάτων, ἐξ ἐκείνων ἅτινα
τόσον ἐδαφίλευεν εἰς αὐτὸν ἡ θεία του.

Τί ἄλλο εἶχε πλέον νὰ τοῦ ἐνθυμίσῃ τὸν πα-
τέρα, καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς του, ἢ
τὰ φιλήματα καὶ τὰς θωπείας τῆς γραίας;

Γ'

Ἄλλ' ἡ νύξ τῆς παραμονῆς παρήλθεν ὀλό-
κληρος, καὶ ὁ Γεώργης δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὸν
οἶκον τῶν κυρίων του.

— Τί νὰ ἔγινε αὐτὸ τὸ παιδί; ἤρωτα ὁ αὐ-
θέντης του.

Καὶ ἡ κυρία, δῦσπιστος καὶ καχύποπτος γυ-
νὴ, ἀπήντα:

— Πού ζεύρεις πού θά παραλύῃ. Εἰς ὅλα τὰ
καφφενεῖα παίζου ἀπόψε χαρτιά. Κἀπου θά παί-
ζῃ. Δὲν ἐκύτταξα νὰ μὴ μάς λείπῃ καὶ τίποτε.

Ὁ μικρὸς τῶν ὑπηρετῆς δὲν ἔπαιζε.

Διὰ τῶν ὀλίγων δεκαλέπτων, ἅτινα ἐκροτά-
λιζον ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, εἶχεν ἀγοράσει
καρκαμέλλας διὰ τὴν θείαν του—ἤξευρεν, ὅτι
ἐκαμμον καλὸν εἰς τὸν βῆγα, καὶ ἡ γραῖα ἔθι-
χε τόσον ἄσχημα—καὶ τὰς ἔφερεν ἀσθμαίων
εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Κατηθύνθη εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἤξευρεν ὅτι

έκειτο ἡ γραῖα, καὶ μόλις εἶχε πνοὴν νὰ ἐρωτή-
σῃ τὴν νοσοκόμον, ἣν συνήνητσε πρὸ τῆς θύρας,

— Πῶς εἶνε;

— Καλὰ ποῦ ἤλθες, ἀπήνητσε ἐκείνη. Ἡ
θεῖα σου ἐβάρυνε. Ὁλην τὴν ἡμέραν σ' ἐζητοῦσε.
Τώρα...

Ὁ Γεώργης δὲν ἤκουσεν ἄλλο. Ἰστατο ἤδη
ἀναυδος καὶ τρέμων πρὸ τῆς κλίνης τῆς κυρὰ
Βαγγελῆς, ἥτις τὸν ἐθεώρει μὲν διὰ βλέμματος
ἀπλανοῦς, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐβλεπε.

— Ἐγὼ εἶμαι, θεῖτσα μου! ὁ Γεώργης! Δὲν
εἶσαι καλλίτερα;... Καλλίτερα εἶσαι· δὲν βή-
χεις διόλου.

Καὶ κατεφίλει δακρῶν τὴν κρεμαμένην ἐξω
τῆς κλίνης λιπόσαρον χεῖρά της.

Ἀληθῶς ἡ γραῖα δὲν ἔβηχε πλέον, διότι...
ἐψυχορράγει.

Αἴφνης, ὡς ἂν εἶ τὰ καταλειβόμενα ἐπὶ τῶν
χειρῶν της δάκρυα τοῦ παιδὸς μετέδωκαν ἐσχά-
την τινὰ θερμὴν εἰς τὴν ἀποψυχομένην καρδίαν
της, τὸ βλέμμα της ἀνεξωγογήθη, καὶ ἡ νε-
κρουμένη χεὶρ αὐτῆς ἐσφιγξεν ἰσχυρῶς τὴν μικρὰν
χεῖρα τοῦ ὄρφανου.

— Καλὸ 'ς το! εἶπεν ἀσθενῶς καλὸ 'ς το!

Καὶ λαβοῦσα ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν της μι-
κρὰν δέσμην παλαιῶν καὶ κιτρινωμένων χαρτίων,
περιελημένων διὰ μελανῆς μεταξίνης κλωστῆς,

— Πάρ' τ' αὐτὰ, προσέθηκε, καὶ φύλαξ' τα,
... εἶνε τοῦ παπποῦ σου. Νὰ μάθης γράμμα-
τα... νὰ τὰ διαβάσῃς μόνος σου.

Καὶ ἡ τελευταία τῆς γραίης πνοὴ ἐσφράγισε
τὸ πρωτοχρονιάτικον δῶρόν της.

Δ'

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὁ Γεώργης ἔφερεν εἰς
τὸν κύριόν του τὰ ὑποδήματά του, ἐνῶ ἐσπόγγι-
ζε συνάμα διὰ τῆς παλάμης του τοὺς ἐρυθροὺς
ἐκ τῶν δακρῶν ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

— Ποῦ ἤσουν χθὲς ὄλην τὴν νύκτα; ἠρώτη-
σεν ἀποτόμως ὁ κ. Λευκόπουλος.

Καὶ προσέθηκεν εὐθύς, βλέπων τὴν ἠλλοιωμέ-
νην μορφήν τοῦ παιδός,

— Διατί κλαίεις;

— Ἦμουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, αὐθέντη, ἀπή-
νητσε δειλὸς ὁ μικρὸς ὑπρέτης, ποῦ... ἀπέθανεν
ἡ θεῖά μου.

— Καυμένο παιδί!

Καὶ πλησιάσας ὁ κύριός του, ἐθώπευσε πατρι-
κῶς τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδός.

Ἦτο ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ αὐθέντης τοῦ Γεώργη,
καὶ ὁ Γεώργης τὸ ἠσθάνθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην.
Τοῦ ἐφάνη, δὲν ἤξεύρω πῶς, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ πα-
τρὸς του κατήρητο ἀοράτως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
του καὶ τὸν ἐθώπευεν. Ἡ καρδία του ἐσικρτήσεν
ἐξ ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης, καὶ θαρρήσας ἀνε-
βλεψε πρὸς τὸν κύριόν του καὶ τῷ εἶπεν:

— Αὐθέντη, ... ἤθελα νὰ σὰς ζητήσω μίαν
χάριν.

— Τί θέλεις, παιδί μου;

— Νὰ μὴ μοῦ δίδετε μισθόν...

— Πῶς; χάρισμα θὰ μὲ δουλεύης; Δὲν γί-
νεται.

— Ἦθελα νὰ πάγω εἰς τὸ σχολεῖον, ... νὰ
μάθω γράμματα, ... καὶ νὰ σὰς ὑπηρετῶ ὅταν
εἶμαι εὐκαιρὸς.

— Νὰ μάθης γράμματα; Ἄς ἦνε. Πῶς σοῦ
ἤλθε αὐτὴ ἡ ἰδέα;

— Θέλω νὰ διαβάσω κἄτι χαρτιὰ ποῦ μοῦ
ἐχάρισε χθὲς ἡ καυμένη ἡ θεῖά μου.

— Τί χαρτιὰ; φέρε τα νὰ σοῦ τὰ διαβάσω
ἐγώ.

Ὁ παῖς ἔσθη ἐπὶ στιγμὴν ἀμήχανος.

Ν' ἀρνηθῆ εἰς τὸν αὐθέντην του, ὅστις τοῦ ἐδι-
δεν ἄρτον;

Νὰ λησμονήσῃ τὴν ῥητὴν παραγγελίαν τῆς
θνησκούσης θείας του;

— Αὐθέντη, εἶπε τέλος, ἡ θεῖά μου μοῦ πα-
ράγγειλε νὰ τὰ διαβάσω μόνος μου.

Ὁ κ. Λευκόπουλος ἠτένισε βαθύ βλέμμα ἐπὶ
τὴν μορφήν τοῦ μικροῦ ὑπρέτου του, καὶ τῷ εἶ-
πεν εὐμενῶς,

— Καλὰ, σοῦ παρήγγειλε νὰ πὰς εἰς τὸ scho-
λεῖον, παιδί μου, ... νὰ πὰς.

Ε'

Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Γεώργης ἔλυεν ἐν τῷ ὑπε-
ρήφῳ, ὅπου κατεκλίνετο, τὴν μικρὰν ἐκείνην δέ-
σμην τῶν κιτρινωμένων χαρτίων, ἅτινα εἶχε δωρήσει
εἰς αὐτὸν ἡ θεῖα του, καὶ προσεπάθει ν' ἀναγνώ-
σῃ τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰ γράμματα
δὲν ὠμοιάζον δυστυχῶς μ' ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐμάν-
θανεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐκοπίασε πολὺ, πλὴν
ἐκοπίασεν εἰς μάτην.

Ἐδесе πάλιν τὰ πολύτιμα χαρτιὰ του, καὶ
μετὰ τρεῖς μῆνας ἐπανέλαβε τὴν ἀπόπειραν. Κα-
τόρθωσε κἄτι περισσότερον αὐτὴν τὴν φοράν,
ἐσυλλάβισεν ἐπιπόνως ὀλίγας λέξεις, ἀλλὰ νὰ τ'
ἀναγνώσῃ, — ἀδύνατον.

Ἡ τρίτη ἀπόπειρα ἔγεινε μετὰ ἓν ἔτος.

Ἄ! τότε ἐτελείωσαν τὰ ψεύματα.

Ὁ Γεώργης ἀνέγνωσε τὰ πολύτιμα ἔγγραφα,
καὶ τ' ἀνέγνωσεν ὅλα. Ἐξημερώθη παρὰ τὴν
πενιχρὰν του λυχνίαν, καὶ ὅτε ἐτελείωνε τὴν
ἀνάγνωσιν τοῦ τελευταίου, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας
ἐχάραζεν ἤδη διὰ τῶν ῥωγμῶν τοῦ παραθύ-
ρου του.

Ὀλίγα ἐνόησεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πα-
λαιῶν ἐκείνων κιτρινωπῶν χαρτίων, ἀλλὰ καὶ
τὰ ὀλίγα αὐτὰ ἀπεκάλυψαν ἀγνωστον καὶ πα-
ράδοξον ὄριζοντα πρὸ τῆς παιδικῆς του διανοίας.

Ὁ τόπος αὐτός, ὅπου ἔζη, ἡ Ἑλλάς, ἡ χώρα
ἐκείνη, ὅπου εἶχε γεννηθῆ, ἡ Κόρινθος, εἶχον πολε-

μῆσαι ἐναντίον ἀνθρώπων κακῶν, βαρβάρων, τυράννων, ὡς τοὺς ἔλεγον τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα χαρτία.

Ὁ πάππος του εἶχε πολεμήσει καὶ αὐτός, καὶ εἶχε μάλιστα ἀκουσθῆ, — τὰ χαρτία τὸ ἔλεγον. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀσήμαντος ἄνθρωπος ὁ πάππος του. Εἶχε προσφέρει εἰς τὴν πατρίδα τὸν βραχίονά του, ὅστις εἶχε κολοβωθῆ ὑπὸ σφαίρας, τὴν οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν ἔκαυσαν οἱ Τούρκοι, τὴν περιουσίαν του, ἣτις ἔδαπανήθη εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου. Τὰ παλαιὰ χαρτία τὰ ἔλεγον ὅλ' αὐτά.

Διατὶ ὅμως, μ' ὄλας αὐτὰς τὰς θυσίας του, εἶχε μείνει ὁ πάππος του ἰδιώτης, καὶ ἀπέθανε καλλιερῶν τοὺς ἀγρούς του διὰ τῆς μιᾶς αὐτοῦ χειρός;

Ὁ Γεώργιος ἀμυδρῶς μόλις ἐνθυμεῖτο τὸν γέροντα, ἀλλὰ τὸν ἐνθυμεῖτο κάλλιστα ἀπλοῦν γεωργὸν καὶ μονόχειρα.

Διατὶ ὁ πατὴρ του ἔζησε, καὶ ἐκεῖνος, πτωχὸς γεωργός, καὶ ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἄλλην κληρονομίαν ἢ τὰ κίτρινα αὐτὰ πιστοποιητικά;

Ὁ ταλαίπωρος παῖς οὐδεμίαν εὔρισκεν ἐν τῇ διανοίᾳ του ἀπάντησιν εἰς τὰς ἀπορίας του.

Ἀνεμιμνήσκετο καὶ πάλιν τῆς γράϊας του θείας, ἣτις ἀπὸ τῆς ἐσχάτης τῆς κλίνης τοῦ ἐκκληροδότησε τὰ πολύτιμα αὐτὰ ἔγγραφα· ἐνθυμεῖτο τὴν παραγγελίαν τῆς, νὰ μάθῃ γράμματα, καὶ ἀνελογίζετο τί ἦτο αὐτός ὁ ἴδιος

πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ὅτε ἐστίλβανε, γονυπετῶν ἐπὶ τοῦ χώματος, τὰ ὑποδήματα τῶν διαβαστῶν, ἀντὶ ἐνὸς πενταλέπτου.

Ὁ Κόσμος ἰδεῶν νέων κατέκλυσε τὸν μικρὸν αὐτοῦ ἐγκέφαλον, καὶ πόθοι παράδοξοι ἀνέβησαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

Ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν δύο του χειρῶν, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας κόπωσης ἐκάλει ἤδη βαρὺν τὸν ὕπνον ἐπὶ τῶν βλεφάρων του, ὅτε ἀντήχησεν ὀξεῖα μέχρι τοῦ ὑπερφίου ἢ φωνῆ τοῦ κυρίου του, ζητούντος τὸν καφέν του.

ΣΤ'

Μετὰ τρία ἔτη ὁ Γεώργιος ἐτελειῶνε τὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον, καὶ εἰργάζετο ὡς γραφεὺς παρὰ τινι τῶν συμβολαιογράφων τῶν Ἀθηναίων.

Μετὰ ἄλλα τρία κατετάσσετο εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ πανεπιστημίου, κ' ἐλάμβανεν ἐξηκοντάδραχμον ὑποτροφίαν, πρωτεύων ἐν διαγωνισμῶ.

Μετὰ πέντε δὲ ἄλλα ἦτο ἱατρός ἐν τῇ πατρίδι του, καὶ ἀνακομιζὼν ἐξ Ἀθηναίων τὰ λείψανα τῆς θείας Βαγγελῆς, ἔθαπτεν αὐτὰ ὑπὸ τάφον κοινὸν μετὰ τῶν ὄστων τοῦ πατρός, τῆς μητρός καὶ τῶν δύο του μικρῶν ἀδελφῶν, ἃς τοσάκις εἶχε νανουρίσει, ὅτε ἦσαν βρέφη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Κορίτσια καὶ παιδιὰ μαῆ μᾶς εἶχαν 'ς τὸ σχολεῖο.
Συχνὰ, κεφάλια δίδυμα, 'ς τὸ ἔδω τὸ βιβλίο
Ἔνας μικρὸς καὶ μιὰ μικρὴ ἐσκύβαν πλάγι πλάγι,
'Σ τὴν πλάκα ἐζωγράφιζαν καράβια καὶ πελάγη,
'Εδῶ κι' ἐκεῖ ἀράδιζαν ψαράκια καὶ γοργόνες,
Καὶ κάποτε χερσπισταῖς ταῖς ἴδιαις τῶν εἰκόνας,
Ποῦ ἦταν, τυφλὴ 'ς τὴ χάρι τῆς, ἡ ἴδια ἡ εὐτυχία.
Μαθαίναμε τὰ γράμματα μετ' ὅση προθυμία!
Τὸ γυατρικὸ ποῦ δύσκολα κάθε παιδί τὸ πίνει
'Σὰ ζάχαρι τὸ γλυκαίνει ἢ συντροφιά ἐκεῖνη
'Απὸ μικρούλας πεταχταῖς καὶ ἀηδονοκαλοῦσες,
Καὶ — βέργα τοῦ δασκάλου μας, λιγότερο ποιοῦσες.
Μία χαρὰ ἡ γνωριμιά καὶ ἡ ζωὴ μᾶς ἦτον.
'Επαίρναν ἀπ' τὴν τρέλλα μας, κι' ἐμεῖς ἀπ' τὴ ντροπὴ τῶν,
Καὶ πρὶν μᾶς δεῖσ' ἡ μάγισσα ἡ ἀγάπη 'ς τὸν καῦμό τῆς
Μᾶς σκέπαζε, σὰν ἄγγελος λευκός, ἡ ἀθωότης.
Δὲ' λησμονοῦντ' ἡ γελασταῖς κι' ὀλόγλυκαις ἡμέραις,
Τὰ μύρσι' ἀνθ', ἡ ἄστρις ἀκόμη περιστέραις,
Τὰ ξέπλεγα κοντὰ μαλλιά, τὰ πλά φορεματάκια,
Τὰ νάζια, τὰ καμώματα, κ' ἡ πονηριά κι' ἡ κάκιξι,
Τὰ χεῖλη ποῦ γελούσαν, τὰ μάτια ποῦ ἐκλαίγαν
Τὰ γέλοισα ποῦ δὲν πλῆγωναν, τὰ δάκρυα ποῦ δὲν καίγαν.

Τώρα ποῦ πέρασ' ὁ καιρὸς, ἐγὼ ποῦ τίποτ' ἄλλο
Δὲν ξέρω ἀκόμη μέσα μου γιὰ νὰ με' ποῦν μεγάλο
Παρὰ καρδίᾳ γιὰ νὰ ἀγαπᾶ καὶ νοιώθῃ τὸ φαρμάκι,
Κ' εἶμαι τὸ ἔδω τοῦ σχολεῖου παντοεινὰ παιδάκι,
Ταῖς βλέπω ταῖς μικρούλας μου μεγάλας καὶ κυρταῖς,
'Ἄλλαις ἀρράταις κι' εὐμορφαῖς, ἄλλαις χλωμαῖς καὶ κρύαις.

Αὐταῖς σὲ πλοῦτη θρέφονται, κι' ἐκεῖναις τρώγ' ἡ φτώχεια,
'Ἄλλαις χαθῆκαν 'ς ἔρωτος κι' ἄλλαις σὲ χάρου βρόχια.
Σὲ πόσαις εἶμαι ἀγνωριστοῖς, πόσαις μοῦ εἶναι ξέναις,
Πόσαις ἀκόμη ἀνύπαντρες μαραῖνοντ' ἡ καὶ μέναις,
Καὶ πόσαις λουλουδίζουνε ἀγγελουδιῶν μητέραις!
Δὲν λησμονεῖστε, γελασταῖς κι' ὀλόγλυκας ἡμέραις!

'Ἀπ' τὰ κορίτσια μιὰ ἐκανθ' κι' ἐμέν' ἀπὸ τ' ἀγόρια
Μᾶς εἶχαν πρώτους 'ς τὸ σχολεῖο κι' εἶμαστ' ἀπ' ὄλους χώρια,
Μὴ προκοπὴ μᾶς ἔδανε καὶ μιὰ φρονιμάδα,
'Εμμορφο ταῖρι, μὰ καθεὶς μ' ἄλλοιωτικὴ ἐμμορφάδα.
Σὲ κεντισμέναις τραχηλιαῖς καὶ ζῶναις μεταξέναις
'Φανέρωνε τῆς μάνας τῆς λαχταρισταῖς ταῖς ἔνοησις,
Γιὰτ' ἦτανε μονάκριβ' λευκὴ μέσ' τὰ λευκά τῆς,
Περῆρανη ἀπ' τὸ χάιδεμα, μετὰ τὰ χρυσὰ μαλλιά τῆς
Ποῦ ἔπεφταν 'ς τὸ μέτωπο στριφτά, 'σὰ δαχτυλίδια.
Κι' ἐγὼ χλωμὸ μ' ὀλόμαυρα 'μάτια, μαλλιά καὶ φρύδια,
Μὲ μαῦρη ὀφρύναις φορεσιά καὶ μετὰ ταπεινοσύνη,
'Ἦμουν σκισταδερός πανοῦς καὶ λεμωνάνθῃ ἐκεῖνη.

'Επρόβλιναν τῆς ὑστερνῆς χρονιάς αἱ ἐξετάσεις.
— Σὰν ἔστελενες μηνύματα κι' ἦσαν κοντὰ νὰ φθάσῃς,
Σ' ἐβλέπαμε 'ς τὰ ὄνειρα νὰ μᾶς σκορπᾶς, ἡμέρα,
Σὰν πάσχα τὰναγάλλιμα, 'σὰ σκιάχτρο τῆς φοβέρας.
'Ἀμίλητη ἐσίμωνες μετὰ σὺννεφα κι' ἀκτίνας,
Γεμάτη ἄγρια πρόσωπα καὶ πράσινες μυρσίναις
Κι' ἕνα σπορὸ πολυτίμητα βραδεῖα 'ς τὴν ἀράδα
Γιὰ νὰ τὰ πάρ' ἡ προκοπὴ μαζί κι' ἡ φρονιμάδα.
'Ὅμως τὸ πλεόν ἀκριβὸ κι' ὄνειρευτὸ βραβεῖο
'Ἦταν βαρὺ, ζωγραφιστὸ κι' ὀλόχρυσο βιβλίο